

BESKÆFTIGELSE 17. maj 2017

DEBATINDLÆG

En guide i debatten om flaskehalse

Skrevet af

Erik Bjørsted
Cheføkonom

Igen og igen hører vi budskabet om, at der er flaskehalse på arbejdsmarkedet. Arbejdsgiverne kan tilsyneladende ikke få den arbejdskraft, de har behov for. Inden vi går i panik og hovedløst gennemfører flere udbudsreformer, så lad os lige tage en guidet tur i tilstanden på det danske arbejdsmarked

Kontakt

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Skal vi tro meldingerne fra arbejdsgiverorganisationerne, så står vi på randen af en ny overophedning i dansk økonomi. De har heldigvis kuren klar: Den står endnu engang på omfattende arbejdsmarkedsreformer som senere tilbagetrækning, endnu kortere dagpengeperiode og lavere dagpengeydelse.

Inden vi går i panik og hovedløst gennemfører flere udbudsreformer, så lad os lige tage en guidet tur i tilstanden på det danske arbejdsmarked.

Første oplagte sted at lede efter indikationer på, at virksomhederne ikke kan få arbejdskraft er i antallet af nye jobannoncer. Det er oplagt, at hvis virksomhederne mangler folk, så søger de efter folk.

På en gennemsnitsmåned er der i øjeblikket omkring 20.000 nye jobannoncer i Jobindex. Det svarer til, at der er knap 6 arbejdsløse pr. ny jobannonce. Det er ca. dobbelt så mange som i 2008, hvor det virkelig brændte på det danske arbejdsmarked.

Situationen i dag svarer nogenlunde til situationen i 2005/2006 - med den vigtige forskel, at man i 2006 så en meget kraftig acceleration i antallet af nye jobopslag. Det er ikke tilfældet i dag. Antallet af nye jobannoncer på Jobindex har igennem mere end et år ligget meget stabilt.

Et andet sted, hvor man normalt vil se advarselslamperne blinke, er, hvis vi oplever accelererende lønstigninger. Det er ét af de vigtigste symptomer på mangel på arbejdskraft. Dette fænomen er også fraværende.

Et tredje sted, der viser, at vi ikke mangler arbejdskraft, er i antallet af 'skjulte' ledige. I dag er der omkring 116.000 registrerede arbejdsløse. Det er et ret lavt antal arbejdsløse, og det har fået flere til at efterlyse flere reformer. Skjult bag arbejdsløshedstallene er der dog yderligere omkring 56.000 personer, som ikke er registreret som arbejdsløse, men som reelt er arbejdsløse.

Denne gruppe af skjulte ledige omfatter bl.a. arbejdsløse, som ikke modtager dagpenge eller kontanthjælp. Det betyder, at arbejdsløsheden reelt er meget højere, og derfor er der mere arbejdskraft til rådighed for virksomhederne, end der normalt gives udtryk for.

Et fjerde sted, arbejdsgiverne kunne kigge hen, inden de stiller sig op i råbekoret, er mod arbejdstiden. Omkring halvdelen af den jobfremgang, vi har oplevet de sidste år i Danmark, har været drevet af deltidsstillinger. Hvis arbejdsgiverne har brug for at øge arbejdsmængden, så er det jo oplagt, at de oprettede flere fuldtidsstillinger.

En lille guide gennem tilstanden på det danske arbejdsmarked tyder ikke på, at der er flaskehalse. Der findes bestemt lommer på det danske arbejdsmarked, hvor det kan være svært at finde den rigtige type arbejdskraft, men overordnet er omfanget af rekrutteringsvanskeligheder i lyset af de mange historier om mangel på arbejdskraft overraskende få.

Når man hører meningsdannere og arbejdsgiverorganisationer kalde på flere udbudsreformer, undlader de at fortælle, at arbejdsudbuddet de kommende år kommer til at vokse meget kraftigt. I alt ventes arbejdsudbuddet at blive øget med ca. 160.000 personer frem mod 2025. Det er den kraftigste stigning i arbejdsudbuddet siden 70'erne og 80'erne. Allerede i dag er vi i Danmark blandt de lande i OECD, hvor flest er aktive på arbejdsmarkedet – hvilket også vil være tilfældet fremadrettet.

Man kan spørge sig selv, om fortalerne for de reformer, vi allerede har gennemført, er begyndt at tvivle på effekten, siden der nu igen er behov for flere reformer.

Én ting har fortalerne for arbejdsmarkedsreformerne glemt at tage højde for. Vi mangler at sikre os, at de mennesker, vi sender ud på arbejdsmarkedet, også har de kvalifikationer, virksomhederne efterspørger. Meget tyder på, at vi ikke har faglærte nok, når vi kigger frem, ligesom det kan komme til at knibe med personer med korte og mellemlange videregående uddannelser. Omvendt kan vi få svært ved at finde plads til alle de ufaglærte.

Disse underliggende ubalancer er vigtige at få løst. Lykkes det ikke, får vi ikke det fulde udbytte af den stigning, der er udsigt til i arbejdsstyrken.

Her skal vi dog ind og dreje på nogle helt andre knapper end de klassiske udbudsreformer. Vi skal have gjort de erhvervsfaglige uddannelser mere attraktive for de unge, ligesom mulighederne for voksen- og efteruddannelse skal styrkes – ikke bare for dem, der i dag er på arbejdsmarkedet, men også for de arbejdsløse, som ingen uddannelse har.

Hvis der er flaskehalse på arbejdsmarkedet, så peger flaskehalsen på uddannelse. Ikke på klassiske udbudsreformer. Senere tilbagetrækning får ikke flere unge til at vælge en erhvervsfaglig uddannelse.

Bragt i Politikend d. 17. maj 2017